MENIGHETSBLADET

Berg, Rokke, Halden, Asak, Tistedal, Idd og Enningdalen menighet

Nr. 3 | 29. årgang | september 2015

Hvor møter vi Gud? Hvordan erfarer vi Gud?

For det en kan vite om Gud, ligger åpent foran dem; Gud har selv lagt det åpent fram. Hans usynlige vesen, både hans evige kraft og hans guddommelighet, har de fra verdens skapelse kunnet se og erkjenne av hans gjerninger. Derfor har de ingen unnskyldning.

Rom 1. 19–20

ERLING HØYLAND, SYKEHUSPREST

Vi har opplevd en sommer som har gitt oss en god blanding av sol og regn. Blomster, gress, trær og fugler har latt oss erfare at Gud som skapte himmel og jord, har latt det spire og gro i naturen. Om høsten går naturen inn i hvile til vinteren, før våren på nytt gir liv og vekst. Årstidenes kretsløp er lagt der av den Gud som vi som kristen kirke bekjenner og tror på. Vi mennesker er skapt i Guds bilde. Vi er hver enkelt av oss et kunstverk, der kunstneren er Gud selv. Slik billedkunstneren setter sitt navnetrekk på sitt kunstverk, slik har Gud satt sitt stempel på naturen og på ethvert menneske han har skapt.

I vår lutherske tradisjon har det blitt forkynt rundt om i kirker og på bedehus: Gud møter oss, i Bibelen alene, i skriften alene, sola scriptura. Denne noe ensidige vektleggingen på Bibelen alene, har nok sin historiske bakgrunn i bruddet med den katolske kirke under reformasjonen. Når vi leser i Bibelen, så lar vi Gud få mulighet til å møte oss, når Ånden får være den lyskasteren som gjør Bibelen aktuell for oss.

De siste årene har den keltiske tradisjonen vestfra kommet med viktige impulser inn i våre sammenhenger. Kelterne snakker om at Gud møter oss i de to bøkene, naturen og Bibelen. Hva vil Gud si meg gjennom naturen, og hva forteller skaperverket om Skaperen? Har du erfart at Gud vil fortelle deg noe gjennom naturen han har skapt?

En venn av meg hadde en stor åndelig opplevelse den dagen en liten gråspurv kom og satte seg på bordet de skulle spise av. Hun opplevde at spurven var sendt av Gud! Hverdagslige naturopplevelser kan få en himmel over seg!

Jesus oppfordrer oss til å se på fuglene under himmelen og på liljene på marken, (Mt 6, 25–26) for at de kan lære oss noe om den omsorg han har for oss mennesker; at vi ikke trenger å bekymre oss.

Jeg synes den gamle kirkefaderen *Antonius* fra Egypt (251–356 e.Kr) sammenfatter dette på en god måte når han sier: «Naturen med alt det skapte er min bok, og samtidig vil jeg så mye jeg kan, lese og fordype meg i Guds Ord!»

MENIGHETSBLADET

Utgis av Den norske kirkes menigheter i Halden kommune.
I redaksjonen:
Ansvarlig redaktør: Unni E.B. Nøding
E-post: unninoding@halden.net
Redaksjonen: Liv Hauge Johansen, Arild Stang, Ann Kristin Samuelsen, Kari Mjølnerød og Inger Lise Skauge
Grafisk produksjon:
Suveren Kommunikasjon AS, Halden
Trykk: Amedia
Opplag: 13.900
Gaver til Menighetsbladet:
Bankkonto 1030 07 44023
Stoff til Menighetsbladet bør helst leveres på e-post til unninoding@halden.net

Kirkevalg og ekteskapsforståelse –Hvor går den norske kirke?

Dette valget er et avgjørende valg for Den norske kirkes videre holdning til og forkynnelse av ekteskapets ordninger. Åpen folkekirkes liste er nettopp satt opp for å stemme igjennom at kirken skal pålegges å vie enkjønnede par. Presset i samfunnet er sterkt og opinionen er bearbeidet i en årrekke. Mangfoldig folkekirke – nominasjonskomiteens liste er derimot flersidig i dette spørsmålet. Her er personer både for og imot, og noen har ikke klare meninger i denne saken. Se nærmere på våre valgsider for råd om hvordan du kan støtte dem du vil velge blant disse. Valglistene er asymmetriske, som Anne Enger uttalte i pressen forleden. Det skaper forvirring.

Jeg siterer fra ***Levende folkekirke***, et nettverk som hevder:
1. Ekteskapet er Guds skaperordning for mann og kvinne.
2. Alle barn har en gudgitt rett til sin egen mor og far. «I media blir kampen om ekteskapet framstilt som en debatt mellom de som er for og mot kirkebryllup for likekjønnede par.

I virkeligheten står hele kirkens skapelsesteologi om ekteskap, barn og familie på spill. Hvis kirken tilpasser seg en kjønnsnøytral teologi om seksualitet og kjønn, forplantning og foreldreskap, barn og ekteskap, vil det få store ringvirkninger på alle nivåer i kirkens liv – i søndagsskole og konfirmantbøker, i forkynnelse og sjelesorg, i samarbeidsrelasjoner internt, lokalt og globalt osv. Det er dramatisk at mange lekfolk, prester og biskoper siden 2007 har gjort helomvending i disse fundamentale spørsmålene.

På valgdagen kan kirkens folk fremdeles si sin mening. Bruk anledningen, godt valg!

Unni E.B. Nøding

Neste nummer

Siste frist for innlevering av stoff til neste utgivelse er **13. november**. Neste nummer av Menighetsbladet trykkes **25. november**.

Kirkevalget

Hva sier Bibelen?

Hele Bibelen er krystallklar på at ekteskapet er et samliv mellom mann og kvinne. Undervisning og fortellinger, eksempler og symboler, Jesu budskap (for eksempel i Bergprekenen og i Matteus 19, 4–6), apostlenes lære og De 10 bud («Du skal hedre din far og din mor») – alle sier det samme: Ekteskapet består av mann og kvinne.

Ekteskapet mellom mann og kvinne er ingen menneskelig oppfinnelse, ingen sosial konstruksjon, men en av Guds grunnleggende ordninger for menneskelivet. Få ting i Bibelen er klarere enn dette. Dypest sett har verken politikere, biskoper eller Kirkemøtet mandat til å omdefinere ekteskapet i sin grunnstruktur.

Biologi og barn

Kjønnsforskjellene mellom mann og kvinne er ingen tilfeldig egenskap, men forutsetning for at barn kan fødes. Alle har én mor og én far. Mor–far–barn-relasjonen er derfor unik og vesensforskjellig fra alle andre relasjoner.

Staten fremmer nå en radikal kjønnsideologi i barnehager, skoler og samfunn.

Denne sier at :

A) Kjønnsforskjellene i familien er uten betydning.

B) Biologisk slektskap er irrelevant.

C) Mor eller far kan byttes ut med en person av motsatt kjønn.

D) Planlagt farløshet og morløshet er et framskritt og til barns beste.

Dersom kirken vil holde fast på en bibelsk skapertro, kan den ikke legitimere og støtte dette radikale samfunnseksperiment.

Skrevet av *Levende folkekirke*, dannet for å informere, inspirere og mobilisere foran Kirkevalget 2015.

Hva er kjærlighet til Bibelens Gud?

Jesus Kristus sier: «Dersom dere elsker meg, da holder dere mine bud.

Johannes 14: 15, 21 og 23.

DIAKONI I FOKUS

Veien videre – hjelp gjennom sorgen

Tiden etter at du har mistet en av dine nærmeste, vil som oftest være tung og vanskelig. Den første tiden er for de fleste preget av uvirkelighet, sterke følelser og smerte. Følelsene kan skifte fra dag til dag.

AV **HILDE FINSÅDAL**

Alminnelige sorgreaksjoner

Reaksjonene etter at det første sjokket har lagt seg kan ytre seg på mange måter. En del sliter med søvnproblemer. Ikke sjelden erfarer mennesker i sorg en generell mangel på appetitt. Mange bruker mye energi på å arbeide seg gjennom sorgen, noe som lett gir seg utslag i tretthet. En følelse av å være tappet for krefter og smerter i kroppen vil noen kjenne seg igjen i. Glemsomhet hører også med til en vanlig reaksjon. Noen blir veldig rastløse, og jobber kanskje hardere enn noen gang. De fleste blir ekstra følsomme og nærtagende.

I visse situasjoner der en har opplevd mye sykdom og smerte, eller at forholdet til den døde har vært tungt av andre grunner kan en kjenne på lettelse. Noen kan føle sinne overfor legen, sykehuset eller Gud... og av og til overfor den som er død. Skyldfølelsen er derfor ingen fremmed fugl i sorglandskapet. Tilbakevendende tanker om ting som skulle vært sagt, gjort eller usagt og ugjort er ikke uvanlig.

Sorg er ingen sykdom

Døden rammer så forskjellig. Den kan komme som et vondt slag, som lyn fra klar himmel eller den kan komme som en befrier etter lang tids sykdom og lidelse. Uansett, når vi mister noen som står oss nær blir hverdagen preget av sorgen og savnet. Hverdagen vil allikevel gradvis normaliseres selv om mange ting ikke blir som før

Mennesker i sorg har mye til felles. Din sorg er allikevel forskjellig fra andres, fordi den er preget av dine tideligere opplevelser og erfaringer.

Samtalen – en god hjelp

De fleste vil ha nytte av å ha noen å snakke med også utenfor familien og vennekretsen. Ikke så få opplever etter tid frykt for å trette ut sin omgangskrets som kanskje har nok med sitt. Noen har ikke så mange nære venner eller familie de kan støtte seg til.

Vi som representerer Den norske kirke i Halden, ønsker å tilby deg noen å snakke med. Selv om det går måneder og år før du tar kontakt med kirken, ønsker vi å være tilgjengelig for hjelp og støtte i forbindelse med sorgen din. Ikke vær redd for å ta kontakt med diakonen eller en av prestene.

Noen har god nytte av å treffe andre i en liknende situasjon etter en tid. Våre menigheter er med i «Sorg og Omsorg» i Halden som arrangerer fellesskapskvelder og inviterer til sorggrupper. Det er ingen terapigruppe, men en samtalegruppe med gjensidig taushetsplikt.

Tilbudet er for alle uansett livssyn. Kontaktinfo og ytterligere info finner du på www.sorgogomsorg.org

Pilegrimsvandring

Pilegrimsvandring i Halden

Som kort fortalt i forrige nummer av Menighetsbladet, arrangerer Østfold Fylkeskommune i samarbeid med historielagene i Halden, samt sogneprestene i Berg, Halden og Idd menigheter en pilegrimsvandring lørdag 26. september.

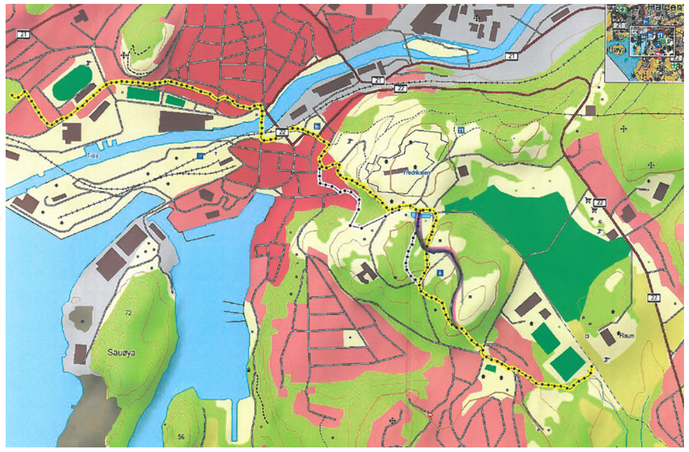

Litt av leden gjennom Halden.

Det overordnede ansvar har fylkeskommunens «Middelalderprosjekt» ved prosjektleder Ida Charlotte Wendel.

Start fra Berg og Idd kirke

Vandringene starter fra henholdsvis Berg kirke og Idd kirke samtidig kl 12. Vandringsleden er ca 5 km fra begge steder og ender opp ved Immanuels kirke et par timer etter starten. Det blir noe informasjon og forskjellige opplevelser underveis. Ved eller i Immanuels kirke blir det servert litt forfriskninger og et kopp suppe. I kirken blir det anledning til å tenne lys, litt meditasjon, orgelmusikk og en kort andakt, muligens en gammel «tidebønn».

Tradisjoner langt tilbake i tid

Kristen pilegrimsvandring har sin opprinnelse i Kirkens første tid. De kristne var opptatte av å være på de stedene der Jesus hadde vært, som Jerusalem og Bethlehem. Etter hvert fikk Kirken martyrer og helgener mange steder, og pilegrimsvandringer ble vanlig i hele den kristne verden. Menneskene søkte der trøst, helbredelse og tilgivelse.

Tradisjonen med å dra på pilegrimsvandring oppstod i Norge etter Olav den helliges død i 1030 og fortsatte ut over i middelalderen. Pilegrimsleden er et fellesnavn på flere turveier som fører fra forskjellige deler av Norge til Nidarosdomen og enkelte andre hellige steder.

Arbeidet med å kartfeste, rydde og merke pilegrimsledene våre startet i 1994. Den første delen, fra Oslo til Trondheim og Stiklestad, ble åpnet i 1997. Da dette prosjektet ble avsluttet i 2010 var over 2000 km med pilegrimsleder ryddet og merket. I disse dager ryddes og merkes det i Østfold. Logoen langs pilegrimsleden er lett å kjenne igjen: den kombinerer severdighetssymbolet valknuten med en form av Olavskorset.

Da den lutherske reformasjonen nådde Norge i 1537, ble pilegrimsvandringene forbudt. I vår tid er de protestantiske kirkene i ferd med å gjenfinne denne tradisjonen. Nettopp fordi pilegrimsidéen aldri forsvant fra de protestantiske kirkenes forkynnelse, er det ikke vanskelig å bli fortrolig med denne tradisjonen på nytt.

I Halden kommune vil pilegrimsleden gå fra Holtet i Enningdalen, forbi Berby og langs Iddefjorden til Idd kirke, derfra gjennom festningen og byen, til Rød Herregård, forbi Remmen og Billebakken til Berg kirke. Det siste stykket følger leden stier og veier gjennom skogen mot Sarpsborg.

Rydding, merking og skilting i Halden skal være ferdig i løpet av 2016.

Om årets vandring er det blitt laget en flott brosjyre. Denne er nå blitt lagt ut i alle kirker, og tilstrekkelig med eksemplarer til utdeling umiddelbart før vandringene.

KLIMAPILEGRIMSVANDRINGEN

Norges kronprinsesse Mette-Marit og Sveriges kronprinsesse Victoria møttes til klimapilegrimsvandring ved Elgåfossen og i Enningdalen kirke lørdag 22. august.
| Foto: Sunniva Ulseth Pettersen

Nytt fra Halden menighet

Pinse i parken
Den felleskirkelige markeringen av byjubileet satte sitt preg på byen gjennom flere helger i vår. Etter festhelgen i april samlet kirkene seg til pinsefeiring i Busterudparken med stor oppslutning. Prost Kari Mangrud Alvsvåg var liturg og et sammensatt korps av musikere fra Frelsesarmeen og Salen sto for det musikalske i tillegg til vakker solosang. Sol og litt sommerlig temperatur ga dagen ekstra glans. Selv om nok noen savnet pinse i sin egen menighet, var det en stor opplevelse å være sammen til pinsefest.

Barne- og familiefestival
Busterudparken var også rammen om en mangfoldig lørdag i juni. Det var et energisk aktivitetsnivå med eselridning som et høydepunkt for en del av de yngste. Tryllekunst, klovneri og mange andre muligheter fylte timene til randen med glade opplevelser. Dette var også Haldendagen med rad på rad av boder og tilbud, så byen boblet av liv.

Kirkelig byvandring
Lørdag 20. juni ble det arrangert en «pilegrimsvandring» der noen av byens kirker bidro med historiske og aktuelle innslag. Det startet med et tablå ved Immanuels kirke basert på kirkeliv anno 1665. Så vandret en stor flokk langs elven til Frikirken før turen gikk videre til Betel, den katolske kirke og Metodistkirken før vandringen ble avsluttet i Frelsesarmeens lokaler. En vandring som ga et lite innblikk i virksomhet og historie i de forskjellige menighetene.

Mat- og havnefestival
Sang og musikk var rammen om årets gudstjeneste på Torvet under Mat- og havnefestivalen. Omkring 300 fylte sitteplassene der, og allsangen var det ikke noe å si på. Soknеprest Jan Lystad ledet arrangementet med pastor Terje Berg fra Pinsemenigheten som dagens taler. Frelsesarmeens Thomas Andersen og Eyfin Joensen fylte Torvet med mektig sang. En gladsøndag som satte et flott punktum for jubileumsvåren.

Nytt fra Rokke menighet

Sommeren vell overstått. Skolen har startet og også forberedelse til valg av nytt menighetsråd. I kirken den 22/3 ble det stemt over et samarbeid med Halden menighet om felles menighetsråd. Vi går derfor til valg på en prøveperiode på 4 år for felles menighetsråd den 13. og 14. september.
Rokkes kandidater er:
Gerd Myren
Turid Anne Britt Eriksen
Gerd Syverstad
Sissel Oddlaug Bislingen
Ole Johannes Ulseth

Haldens 350-årsjubileum har blitt markert ved flere anledninger. Fra besøk av Dronning Sonja 10/4 til friluftsgudstjeneste i Busterudparken 24/5. Klimapilgrimsvandring med norsk og svensk kronprinsessebesøk startet 21/8. Vandringen gikk fra Ingedal kirke og til Berg kirke lørdag 22/8. Vandringen gikk så fra Berg til Busterudparken, hvor det var apeller og sang av Østfold Vokalensemble. Deretter gikk det buss til Søndre Enningdalen kirke hvor vandringen gikk til Elgåfossen, for så å avslutte i Strømstad kirke. Den siste delen deltok kronprinsessene Mette Marit og Victoria sammen med biskopene Pär Eckerdal og Atle Sommerfeldt.

13/9 vil det bli **presentasjon av årets konfirmanter i Rokke kirke** ved Halvor Gregersen.
22/9 får vi besøk av Gledessprederene. Da vil det også bli servert kirkekaffe. Vi gleder oss til å se og høre deres livsglede.
27/9: Gudstjenesten denne dagen retter oppmerksomheten mot 1-2-3-åringene, som får en gave. Gudstjenesten blir ledet av J.B. Lystad og Bjørn Tore Andersen.
11/10 blir det gudstjeneste med Halvor Gregersen.
25/10: Gudstjeneste hvor 4-årsboka blir delt ut. Jan Boye Lystad og Bjørn Tore Andersen har ansvaret denne dagen.
31/10: Denne lørdagskvelden har Halvor Gregersen ansvaret for en minnesamling som starter kl 19.00. Kirkekaffe.
15/11: Gudstjeneste ved Jan Boye Lystad.
29/11: Gudstjeneste ved Halvor Gregersen.
13/12: Gudstjeneste ved Halvor Gregersen.

Julaften starter gudstjenesten kl 14.00 og den er ved Jan Boye Lystad.

26/12 blir det **julekonsert** i Rokke kirke kl 12.00 ved Halvor Gregersen. Navnet på de som deltar vil bli bekjentgjort senere.

Trosopplæring i Den norske kirke

Kick off-dag for konfirmantene

61 tenåringer har skrevet seg inn som konfirmanter i Rokke, Berg og Halden menigheter denne høsten. (29 i Berg, 15 i Rokke og 17 i Halden) Foran dem ligger et innholdsrikt år; forhåpentligvis fullt av opplevelser de vil huske og se tilbake på med glede.

De tre menighetene samarbeider om konfirmantopplegget, men den enkelte konfirmant vil allikevel oppleve å være knyttet tydelig til sin egen menighet. Alle konfirmantene er med i en basisgruppe på 6-10 konfirmanter. Basisgruppene er så langt det lar seg gjøre satt sammen etter konfirmantenes egne ønsker og menighets- og skoletilhørighet. Denne lille gruppen er sammen på alle konfirmantsamlingene; noen ganger i små gruppesamlinger med fokus på samtale og fellesskap,og noen ganger som en del av en større samling med flere grupper. På denne måten prøver vi å sikre at alle skal føle seg sett, inkludert og omsluttet av et trygt fellesskap.

I høst skal konfirmantene ha noen ganske tradisjonelle undervisningssamlinger, et seminar om døden og begravelse (i samarbeid med begravelsesbyrået) og en krydderbombe av en gospelgudstjeneste med Army Gospel i Berg kirke i november. Semesteret som startet med kick-off dag på Ormtjern i september avsluttes stemningsfullt den 13. desember med Luciamorgen i Berg kirke og Julesangen i Immanuelskirken.

Etter jul skal vi på leir på Stenbekk, og så starter et nytt kapittel med konfirmantusical. I februar, mars og april er konfirmantene i ulike muiscalgrupper fordelt etter interesse. 17. april er Immanuelskirken klar for premiere på en ny konfirmantmusical, og det anbefales for alle å komme og se!

En annen viktig bit av konfirmantåret er deltagelse i menighetens aktiviteter. Alle konfirmantene skal ha minst en ministranttjeneste i løpet av året. Da har de sammen med presten og basisgruppen sin forberedt seg på praktiske oppgaver under en gudstjeneste. I tillegg skal alle konfirmantene delta på fire fritt valgte gudstejenester, og være bøssebærere for menigheten sin under Kirkens nødhjelps fasteaksjon.

To ivrige ungdomsledere (Sebastian og Martine) på konfirmantleir på Stenbekk.

Nytt av året er at vi også prøver å gi alle konfirmantene en oppgave knyttet til et trosopplærings-arrangement. Erfaringene med dett fra tidligere år er at de konfirmantene som har vært med som hjelpeledere på LysVåken, HalloVenn, Tårnagenthelg eller andre trosopplæringsarrangementer for barn har opplevd dette som veldig positivt. Vi prøver derfor i år å gi alle en oppgave.

De tilbakemeldingene vi har fått fra tidligere år tyder på at konfirmantene våre er godt fornøyd med konfirmasjonstiden sin. Konfirmasjon i Kirken har fremdeles en sterk posisjon i folks bevissthet, men det er viktig at dette ikke bare blir en fin tradisjon. Vi ønsker å gi konfirmantene våre kunnskap om Kirkens tradisjoner og den kristne tro, men minst like viktig er det at de får en opplevelse av et kristent fellesskap og en erfaring med gudstro i praksis. Konfirmanttiden er en konfekteske med mange rare smaker. Vår jobb som ansatte og frivillige i Kirken er å holde frem konfektesken, forklare hvorfor noe smaker fremmed og rart, hjelpe konfirmantene til å finne frem til godbitene og kanskje lære dem å like den mørke likørmarsipanbiten de i første omgang spyttet ut. Det handler om å ta tenåringers reelles søken etter noe mer på alvor, og det handler om å stole på at trosfrø som plantes alltid kan vokse.

Ungdomslederprogrammet GIÅFÅ

Hvert år rekrutterer menighetene våre noen av årets konfirmanter til å være med som ledere for senere års konfirmantkull. Som konfirmantarbeidet er dette et kontinuerlig arbeid, hvor ungdom er med i ett eller flere år, før de kanskje flytter eller blir helt slukt av kravene i videregående skole.

For å utruste ungdommene vi har med oss har menighetene i Halden et lederkurs rettet mot tenåringer mellom 15 og 18 år. I tillegg til de samlingene hvor lederne er med og gjør en jobb i konfirmantarbeidet samles vi 3–5 ganger i semesteret for å veilede og videreutvikle tenåringene som er med. Lederkurset inngår i trosopplæringsplanen, og deltagerne gis kursing og oppfølging tilpasset erfaring og alder. Det er full anledning til å delta gjennom flere år.

I høst skal vi på lederweekend på Tjeldholmen i oktober i regi av Østfold krets av KFUK-KFUM, og vi gleder oss til å ta med ungdommene våre på en helg som kommer til å gi både inspirasjon og mye bra påfyll!

Tenåringer som ønsker å være med som ledere i menighetene sin kan ta kontakt med enten menighetspedagog Johannes Halvorsen eller ungdomsprest Martin Lund.

STØRST AV ALT
TROSOPPLÆRING I DEN NORSKE KIRKE

Babysang er rettet mot barn i sitt første leveår

Babysang er et tilbud for de minste barna, sammen med en av foreldrene. Gjennom sang knyttes kontakt mellom foreldre og barn.

Enkle bønner og sanger, som en også kan bruke hjemme, læres på babysang. Konseptet er lagt til rette ut fra de små som deltar, men det er også et sosialt fellesskap for de voksne. Babysanggruppa deltar også på en Babysang- eller «Sprell levende»-gudstjeneste. Etter sangstunden spiser vi en enkel lunch sammen. I høst starter vi opp med babysangkurs i Immanuel og Idd kirker og på nyåret vil vi arrangere kurs i kirkene i Berg og Tistedal.

Babysang er rettet mot barn i sitt første leveår. Musikk er et viktig stimuli for barn som man ikke kan begynne for tidlig med. Allerede i mors mage kan fosteret høre lyder og musikk. Puls og rytme er en del av fosterets omgivelser og foreldre oppfordres til å synge for sitt ufødte barn. I barnets oppvekst er det også viktig å presentere det for musikk. Den har betydning for barnets utvikling, idet musikken gir barnet auditive, sansemotoriske og kroppslige opplevelser. På samme tid er musikk en ramme hvor barnet får mulighet til å uttrykke og utfolde seg.

Det sosiale aspektet har en sentral rolle i babysangen. I musikken er man sammen om noe. Man deler en felles opplevelse. Man skaper noe sammen. Man leker og utforsker sammen. Musikk i seg selv handler i stor grad om samspill og kommunikasjon. Musikk og babysang gir derfor barn og foreldre et rom hvor de kan være sammen og bli bedre kjent.

Samtidig får foreldrene mulighet til å lære sanger og regler som kan brukes i hjemmet. Noen blir mer fortrolige med å bruke stemmen og begynner å synge mer med barnet. For barna er babysangtilbudet et av de første møtene med kirken. I musikkstunden synges også barnesanger fra kristen barnekultur. Disse sangene bærer budskap om Gud som Skaper, Guds kjærlighet til oss, og om Jesus som vår Frelser og Herre.

Både sangtekster, fellesskapsaspektet og at en skaper noe sammen, er viktige elementer i kirkens trosopplæring.

| KILDE: BARNOG TRO.NO

Sykkelgudstjeneste i Tistedal kirke

Tistedal menighet arrangerte også i år sykkelgudstjeneste i fobindelse med årets utgave av Grenserittet.

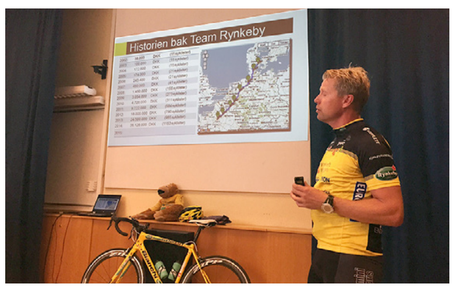

Lars Espen Hansen holdt et interessant foredrag om prosjektet Team Rynkeby.

«Total Praise» stod for flott sang.

TISTEDAL KIRKE 150 ÅR

Nytt fra Tistedal menighet

Sykkelgudstjeneste
Tistedal menighet arrangerte også i år Sykkelgudstjeneste i forbindelse med årets Grenseritt. Som i fjor fant arrangementet sted på Braadland på Fredriksten festning.
I år hadde vi invitert Lars Espen Hansen, leder av Team Rynkeby i Norge, en frivillig organisasjon som bruker sykkel som redskap for å samle inn penger til Barnekreftforeningen. Han holdt et gripende foredrag om historien bak Team Rynkeby og viste blant annet flotte bilder fra sykkelturene de har fra Norge og ned til Paris. Det var også en stor gruppe som startet fra Halden og syklet til Paris i år.

Det var også flott sang med «Total Praise», et kor med utspring fra Army Gospel. Årets gudstjeneste var i likhet med i fjor godt besøkt og kollekten gikk uavkortet til Barnekreftforeningen.
Det var en fin kveldsstund og en god opptakt til lørdagens Grenseritt.

Kirken er 150 år
Tistedal kirke ble bygd på ren dugnad av arbeidene som jobbet primært på spinneriet og langs fossen. I år er kirken 150 år og det skal vi markere med en skikkelig god jubileumsfeiring. Helgen lørdag 19. og søndag 20. september blir det både utendørs vandring, foredrag og jubileumsgudstjeneste.

Vi har vært så heldige å få Roger Prang til å holde et foredrag om arbeiderlivet på Fossen og Kokkhaugen. Prang har blant annet skrevet boken «Kokkehaugen. Mellom herregård og spinnesal» hvor han skildrer lokalhistorie på ekte vis.

Vi får besøk av biskop Atle Sommerfelt og det er invitert representanter fra både næringsliv, politikere, kommuneledelse, øvrige menigheter i byen og lokalbefolkningen. Påmelding til lørdagens arrangement kl 14.00 kan gjøres direkte til Kjell Halvard Flø på mail **kjellhalvard@gmail.com** eller tlf. på tlf 917 06 068
Helgen blir avsluttet med en Jubileumsgudstjeneste søndag kl. 11.00 med besøk av biskop Atle Sommerfeldt og påfølgende kirkekaffe på Pella. Vi oppfordrer så mange som mulig til å stille for å markere kirken sin plass i lokalsamfunnet i Tistedal og håper og tror på en uforglemmelig og innholdsrik helg.

Nytt fra Idd menighet

Et nytt konfirmantkull er nå i full gang. Flokken teller 48 flotte ungdommer. Ungdomsprest Martin Lund har hovedansvaret for opplegg og undervisning i samarbeid med konfirmantutvalget. Vi oppfordrer menigheten om å huske på konfirmantene og lederne i bønn.

Torsdag 27/8 markerte **Idd Mannsforening** sitt 40-årsjubileum med storfint besøk av tidligere Dagsrevy-anker Einar Lunde. Han trollbandt et fullsatt Karlsholm med et flott kåseri fra et av sine mange spennende NRK-oppdrag i Afrika. På jubileet ble også nåværende leder og en av de viktigste «motorene» gjennom mannsforeningens 40 år, Stein Grinnbo, takket for innsatsen.

Lørdag 26/9 blir det **pilegrimsvandringer** både fra Berg og Idd kirke i samarbeid med byens to Historielag og Foreningen Haldens Minder. Avgang skjer samtidig, kl 12 fra begge kirkene og flokkene møtes i Immanuelskirken. Underveis blir det flere stasjoner der ulike sider ved pilegrimstradisjonen blir belyst. I Immanuelskirken blir det servering av pilegrimssuppe og en kort pilegrimssamling der bl.a Anne-Sophie Hygen fra Østfold Fylkeskommune vil delta.

Søndag 27/9: Gjensyn med menighetens **50-årskonfirmantjubilanter** på gudstjenesten i Idd kirke. Etter gudstjenesten samles jubilantene til hyggetreff og «mimresamling» på menighetshuset.

Søndag 11/10 blir det **Høsttakkegudstjeneste** med utdeling av 4-års bok i Idd kirke. Gudstjenesten er et samarbeid med Idd og Enningdalen Bygdekvinnelag.

Kirkevalget 2015
www.kirkevalget.no

Kirkevalget 2015 i Halden foregår 13. og 14. september

Bruk stemmeretten!

Det nærmer seg kommune, fylkestingsvalg og kirkevalg. Kirkevalget består av valg på menighetsråd i din lokale menighet. I tillegg omfatter også kirkevalget valg på leke medlemmer til Borg bispedømmeråd/Kirkemøtet.

AV **JAN IVAR ANDREASSEN**
KIRKEVERGE I HALDEN

Alle medlemmer av Den norske kirke har stemmerett i Kirkevalget fra det året de fyller 15.

Her i Halden har vi syv menigheter knyttet til Den norske kirke, alle med sitt lokale særpreg. I tillegg til kirkelige handlinger som dåp, konfirmasjon, vigsler og gravferd er gudstjenesten på en måte selve hjerteslaget. I gudstjenesten kan vi delta, lytte, synge, reflektere og kanskje la oss inspirere over det som blir formidlet.

Rundt 25 000 mennesker kommer til gudstjenestene hvert år. Noen er der ofte, andre har kanskje tradisjon for å komme på julaften. Andre igjen synes det er fint å lytte til kirkeklokkene søndag morgen eller ved høytidene. Det er imidlertid ikke bare på søndag det foregår aktivitet, for i det enkelte kirkesokn drives det et mangfoldig arbeid. Gjennom det som har fått navnet trosopplæringsreformen og som favner arbeid for barn og ungdom i alderen 0–18 år, drives det et utstrakt samarbeid.

Kirken har sammen med foreldre og foresatte, ansvar for å gi barn og ungdom opplæring i den kristne tro, og det er nettopp dette ansvaret som kommer til uttrykk gjennom trosopplæringsreformen. De som velges inn i kirkens råd utfordres til både å komme med ideer, planlegge, og være med på å legge til rette for at kirken ivaretar sin del av dette ansvaret på en god måte.

Kirken driver et samfunnsnyttig arbeid ikke minst innenfor kunst og kultur, diakoni som har med menneskelig omsorg å gjøre, og i det kirkemusikalske arbeidet. I Halden som i landet for øvrig, har kirkegårdene en viktig funksjon. Kirkegårdene gjenspeiler samfunnshistorien hvor trender og kulturer gjennom tiden har satt sine spor. Utvikling og bevaring av kirkegårdene er en viktig del av kirkens forvalteransvar i Halden kommune.

Er du medlem i Den norske kirke og har stemmerett, skal du ha fått tilsendt valgkort hvor det står hvor du skal stemme. Kirkelig stemmerettsalder er ved fylte 15 år i det året som valget finner sted.

I dette nummeret av Menighetsbladet får du en oversikt over kandidatene som stiller til valg i den enkelte menighet og til bispedømmerådet. Kanskje er det noen du kjenner, kanskje er det satsingsområder den enkelte kandidat mener er viktig og som du kan identifisere deg med, kanskje er det kandidater som du opplever som ressurspersoner.

Ønsker du at disse skal være med i kirkens styrende organer, eller ønsker du rett og slett å være med å påvirke, vil jeg oppfordre deg til å bruke stemmeretten din. På den måten er du med på å engasjere deg i hvordan du ønsker kirken skal styres sentralt. Samtidig viser du at det betyr noe for deg at din lokale kirke og menighet bidrar i livets mange faser Med din stemme styrker du din menighets lokaldemokrati. Kirkevalget finner sted i umiddelbar nærhet til kommunevalget og på samme tid. Lokalene vil bli godt skiltet slik at det skal være greit å finne fram.

Lykke til med valget!

Tom for printerblekk?
Canon/HP/Lexmark og Pelikan blekk
Køhn;libris
Storgaten 24 – tlf. 69 18 43 44
– et førstevalg i sentrum

Transport Sprenging Graving
GODKJENT FOR ANSVARSRETT
Auensen
Auensen Maskinentrepenør AS
Vestgårdveien 34, 1788 Halden
Telefon 915 16 236

For oss er **privatkunder** like viktige som **bedriftskunder**.
Handelsbanken
www.handelsbanken.no

KIWI minipris
RISUM
Tlf 69 18 57 93

Trenger du barnehageplass?
tdm BARNEHAGER
www.tdmbarnehager.no

DNB
Busterudgata 31,
1776 Halden
E-post: halden@dnb.no

Bademiljø
Kolås Eftf. AS
Autorisert rørlegger
Nedre Bankegate 34,
1771 Halden
Tlf 69 19 07 00
TTT MESTER

BERGSTRØM Kjøtt og Delikatesse
Tlf. 69 18 56 20
Velkommen til butikkutsalget vårt på Tista senter.
www.bergstromkjott.no

ERLING GRIMSRUD AS
Flatebyveien 1A, 1792 Tistedal • Tlf 69 21 14 60
• Graving • Sprenging • Transport • Høytrykkspyling
www.erling-grimsrud.no
AUTORISERT MASKINENTREPRENØR

Vi kjører for deg!
Ta kontakt på tlf: 69 13 77 00 eller e-post: travel.ostfold@nettbuss.no
nettbuss
nettbuss.no

Kildebo Blomster
Storgt. 16
Tlf. 69 18 14 10

HØK KRO - MOTELL
Kafeteria – Selskapslokaler
Catering – Motell – Hytter
Tlf 69 16 80 00
www.hokkro.no • post@hokkro.no

NYE MENIGHETSRÅD:

Nominasjonskomiteenes lister

IDD SOKN

1. Bjørg Johansen (72)
2. Svein Olav Ystehede (71)
3. Ursula Ingeborg Holmberg (71)
4. Hanne Sørmo Halvorsen (35)
5. Ragnhild Bukholm (47)
6. Ingegerd Synøve Bøe Jensen (67)
7. Liv Ingrid Hansen (76)
8. Torbjørn Andreas Østby (66)
9. Hanne Morstad Hordnes (69)
10. Øyvind Johansen (46)

Det skal velges **6** medlemmer og **4** varamedlemmer.

ENNINGDALEN SOKN

1. Anne-Merethe Lystad (47)
2. Trond Åge Østenstad (56)
3. Grethe Brendemo (51)
4. Pål Ørjan Olsen (43)
5. Anne Reidun Sture (53)
6. Berit Kristine Olsen (42)
7. Kari Buer (56)
8. Anna Berit Føyen (54)
9. John-Evert Vestbakke (62)
10. Mona Johnsen (47)

Det skal velges **6** medlemmer og **4** varamedlemmer.

TISTEDALEN SOKN

1. Hilde Marie Lunde Konttinen (49)
2. Kristoffer Hansen (24)
3. Bente Rekdahl Sandberg (41)
4. Bodil Synnøve Greaker Flø (58)
5. Anja Cecilie Nordby-Larsen (36)

Det skal velges **4** medlemmer og **1** varamedlem.

ASAK SOKN

1. Aslaug Helene Mustorp Degnes (65)
2. Magnus Ulseth (28)
3. Tone Hveding Glomsrød (50)
4. Rolf Einar Odberg (68)
5. Anne-Karine Eriksson (69)
6. Jon Halvard Bø (64)
7. Ewa Maria Gottberg Høidal (43)
8. Gerda Solerød (74)

Det skal velges **8** medlemmer og **5** varamedlem.

ROKKE SOKN

1. Gerd Myren (77)
2. Turid Anne-Britt Eriksen (71)
3. Gerd Syverstad (57)
4. Sissel Øddlaug Bislingen (62)
5. Ole Johannes Ulseth (62)

Det skal velges **4** medlemmer og **1** varamedlemmer.

HALDEN SOKN

1. Anne-Britt Bjørk (77)
2. Hans Petter Hermansen (67)
3. Ragne Hansen Størseth (66)
4. Hans Petter Aslakstrøm Hannaas (28)
5. Aud Lilla Pettersen-Solberg (62)
6. Frode Eivind Haarby (46)
7. Maria Cristina Thon Svendberg (28)

Det skal velges **4** medlemmer og **3** varamedlemmer.

BERG SOKN

1. Alf Rolin (58)
2. Øystein Bakkevig (60)
3. Sven Erik Tønnesen (56)
4. Laila Bergli Skovborg (66)
5. Eva Lill Røsnæs (69)
6. Hanne Grethe Mosen (71)
7. Bibbi Reidun Lassen (66)
8. Beathe Kingsrød Larsen (40)
9. Snorre Valseth (52)
10. Astrid Westberg (64)
11. Kari-Britt Bredesen (73)
12. Kari Nakken Melhus (70)
13. Solveig Irene Torp (51)

Det skal velges **8** medlemmer og **5** varamedlemmer.

Nominasjonskomiteenes kandidater er satt opp på valglistene i prioritert rekkefølge. Når du leverer valgseddelen i ditt stemmelokale kan du levere den uten endringer. Alle kandidatene på stemmeseddelen får da én stemme hver.
Vil du endre på stemmeseddelen kan du:

- **Gi tilleggsstemme til kandidater på listen**. Du kan gi én tilleggsstemme til inntil 3 kandidater.
- **Gi personstemme til andre valgbare personer i soknet**. Du kan gi personstemme til inntil tre andre valgbare personer i soknet. Det gjør du ved å føre opp personnavnet på stemmeseddelen.

Nytt fra Idd menighet

Søndag 25/10: **«Sprell-levende-gudstjeneste»** med fokus på Hans Nielsen Hauges liv og gjerning.

Onsdag 4/11: Oppstart ny **Babysang-gruppe**. Passer for alle babyer fra 0–12 måneder i følge med mor eller far. Påmelding til kateket Ragna Ristesund Hult.

Søndag kveld 1/11: **Allehelgensgudstjeneste med tenning av minne-lys** i Idd kirke. Alle som har mistet noen det siste året er særlig invitert, men gudstjenesten er naturligvis åpen for alle.

21.–22/11 inviterer barne- og ungdomsutvalget 11-åringene i menigheten til **LysVåken-overnatting** i Idd kirke. Målet er å bli kjent med kirken og det budskapet kirkens symboler forkynner. Helgen avsluttes med en åpen LysVåken-gudstjeneste der hele menigheten er velkommen.

Søndag kveld 6/12 blir det **«Vi synger jula inn»** i Idd kirke. Idd skolemusikkorps deltar – sammen med årets konfirmantkull.

Stemmekrets	Stemmested
Halden	Konservativen
Prestebakke	Prestebakke skoles gymsal
Idd	Risum ungdomskoles gymsal
Tistedal	Frelsesarmeen i Tistedal
Berg	Berg skoles gymsal
Hjortsberg	Hjortsberghallen
Låby	Låby skoles gymsal

Valglokalene vil være åpne som følger:

Søndag 13/9:
Kl. 16.00–20.00
Mandag 14/9
Kl. 09.00–20.00

STEMMERETT
Alle som er medlem av Den norske kirke, bor i sognet og har fylt 15 år før utgangen av 2015 kan stemme ved valget. Disse har fått tilsendt valgkort. Den som mottar valgkort, men ikke er medlem i Den norske kirke, kan gå fram som beskrevet på valgkortet for å bli slettet fra medlemsregisteret.

Halden og Omegn begravelsesbyrå
ADRESSE Damstredet I 1772 Halden
TELEFON 69 18 44 51
WWW halden-begravelse.no
INNEHAVER Jostein Lie
ALLTID HER FOR DEG

Glassmester'n as OSKAR HANSEN
GLASSMESTERI OG RAMMEFORRETNING
Oscarsgt. 14
Tlf. 69 18 29 76. (Nattservice: 92 89 91 11)

AF Bygg Østfold
Tlf. 911 33 400

JENSEN & SCHEELE
VOLVO RENAULT MITSUBISHI MOTORS
jensen-scheele.no
– først og fremst service
Vestgårdveien 1–5 – Postboks 1080, 1787 Berg
Telefon 69 21 35 00 – www.jensen-scheele.no

Montér
Montér Halden
Walkersgt 1 (Høvleriet)
Tlf 46895000
Åpningstider:
Mandag–fredag: 07:00–17:00
Lørdag: 09:00–15:00

Børkes Bakeri
– baker byens beste brød
Skippergata 14
Tlf. 69 18 13 72

SpareBank 1 HALDEN

Vi hjelper deg i gang med ditt prosjekt.
Kom innom for en hyggelig fagprat.
BYGGERIET
Byggeriet LA Bygg
Isebakkveien 1 (Sørliefeltet)
Tlf 476 55 222

HLS transport
HALDEN LASTEBILSENTRAL SA
Svinesundsveien 337
1789 Berg i Østfold
Tlf 69 19 55 50

STANSEFORMFABRIKKEN
STANSEFORMER
av høyeste kvalitet
Konstruksjon på DAK, stanseriss og matriser
Lasersskärne stanser og renseverktøy
Utskjæring av prøve-esker
Stanseformfabrikken AS, Isbåveien 66, N-1769 Halden, Norge
Telefon 69 17 52 20 – Telefax 69 18 21 55

Valgpresentasjon fra Borg bispedømme

Nå skapes framtidas kirke – Hvem vil du gi din stemme?

Kirkevalget 2015

DEN NORSKE KIRKE

Mangfoldig folkekirke-nominasjonskomiteens liste

Listen består av personer med høy kompetanse og erfaring. De representerer et mangfold i syn på aktuelle kirkelige spørsmål, og ønsker en kirke der det er rom for et mangfold av meninger og holdninger. Kandidatene kommer fra forskjellige deler av bispedømmet, og det er god spredning i alder og kjønn. Listen er utarbeidet av en nominasjonskomité valgt av menighetsrådene.

1 ERLING BIRKEDAL
60 år / Hagan
Forsker/prosjektleder
♥ Kirken som trygt og åpent samlingsted / Menneskeverd og miljøvern / Trosopplæring for barn og unge / Større myndighet til lokalkirken

2 ANNE ENGER
65 år / Moss
Fylkesmann i Østfold
♥ Raus, inkluderende og åpen Folkekirke / Kjærlighet, nåde og håp / Kunst, kultur og tradisjon / Offentlig finansiering

3 BJØRN SOLBERG
68 år / Mysen
Pensjonert rektor
♥ Strategiplanen i Borg / Øke dåpstallene / Ungdom etter konfirmasjon / Ny kirkeordning / Styrke folkekirkepreget

4 SIDSEL REPSTAD
52 år / Trollåsen
Seniorrådgiver
♥ Gudstjenestene / Barne- og ungdomsarbeid / Trosopplæring / Lokal tilstedeværelse / God styringsmodell i kirken

5 MATTHEW PH. MONGER
32 år / Drøbak
Stipendiat ved Menighetsfakultetet
♥ Familiens plass i kirken / Kirken etter statskirketid / Diakonalt arbeid / Kirken i samfunnet / Trosopplæring

6 ANNE-KARI SKARDHAMAR
69 år / Skedsmokorset / Professor, Høgskolen i Oslo og Akershus
♥ Trosopplæring / Barne- og ungdomsarbeid / Kirkeforum/ kirkeademi / Kirke og misjon / Diakonalt arbeid

7 LASSE THORVALDSEN
26 år / Gjerdrum
Teologistudent
♥ Ungdomsarbeid / Trosopplæring / Misjon / Etterfølgelse av Jesus

8 ANNE BRUN ANDERSEN
65 år / Kråkerøy
Pensjonert lærer
♥ Gudstjenesteliv / Trosopplæring / Diakoni

9 ESPEN R. KJØRVEN
27 år / Oslo
Student
♥ God og ekte trosformidling / Relevant og nær kirke / Barn og unge / Samfunnsaktuell kirke

10 HÅKON ANDERSEN
39 år / Ås
Lektor
♥ Kirkens utvikling og organisering / Prestenes profesjonskamp / God struktur i arbeidsfellesskapet / Reparere de verste skadene av liturgireformen

11 HÅKON ANDREAS LØE
42 år / Jessheim
Senior Markedsanalytiker
♥ Trosopplæringsarbeidet / Kirke - skolesamarbeid / Kirke-musikk / Gudstjenesteliv

12 KNUT ARILD NUPEN
40 år / Frogner / Produktutvikler, Canal Digital Kabel-TV
♥ Kirkens lokale tilstedeværelse / Trosopplæringsreformen / Musikalsk og diakonalt barne- og ungdomsarbeid / Åpen og inkluderende kirke

13 MARIT TORP
67 år / Kråkerøy
Pensjonert rektor
♥ Kvinners deltakelse / Barns opplæring / Religionsdialog / Evangeliets verdier / Åpenhet og toleranse

14 IDA MARIE NIELSEN
34 år / Strømmen
Sykepleier
♥ Trosopplæring / Ledertrening i ungdomsarbeidet / Forvaltning av skaperverket / Nyorganisering av kirken / Global rettferdighet

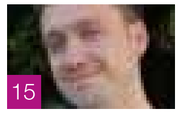

15 ROBIN ANDRE KARLSTAD
21 år / Yven
Student
♥ Hvordan kirken utvikles og drives / Ungdomsarbeid

16 KIRSTI FRØSHAUG
64 år / Fjellhamar
Fagutviklingskonsulent
♥ Nyorganisering av kirken / Gudstjenesteliv / Trosopplæring / Evangeliet om Jesus til alle

Åpen Folkekirkes liste

Åpen folkekirke vil sikre at Den norske kirke forblir en åpen, bred og inkluderende folkekirke for alle. Åpen folkekirke vil arbeide for at også likekjønnede par kan gifte seg i kirken. Listen er bredt sammensatt med kompetente og engasjerte kandidater fra hele bispedømmet. Kandidatenes bakgrunn er variert, men alle står samlet om viktige verdispørsmål og har en felles plattform.

1 KARIN-ELIN BERG
36 år / Gamle Fredrikstad
Festningsforvalter
♥ En åpen og relevant kirke / Gudstjenestelivet / Lokalmenigheten / Trosopplæring / Kirkedemokrati- og struktur

2 PÅL ANTONSEN
56 år / Sarpsborg / Daglig leder for Kulturhuset Gleng i Sarpsborg
♥ En åpen kirke for alle / Kirkelig demokrati / Religions dialog / Trosopplæring

3 MARIANNE SKADAL
21 år / Moss
Student
♥ Barne og ungdomsarbeid i kirken / Nestekjærlighet / Vigsel blant likekjønnede / At kirken skal være et samlingspunkt i samfunnet / Inkludering og åpenhet

4 TRINE BRITT NORDSTRØM
56 år / Skedsmokorset
Selvstendig næringsdrivende
♥ Økte midler til trosopplæring / Innføre faget KRLE / Vedlikehold av kirker / En åpnere folkekirke / Vielse av likekjønnede

5 LINE HALVORSRUD
24 år / Bjørkelangen / Leder i Skeiv Ungdom, snart arbeidssøkende
♥ En inkluderende folkekirke / Ryddige arbeidsforhold / Åpent og forstålig demokrati / Verdier i ungdomarbeid / Et livssyns-inkluderende samfunn

6 ROLF REIKVAM
67 år / Sørum
Selvstendig næringsdrivende
♥ Frigjøre seg fra staten / Modigere i møte med vitenskap / Tydeligere røst i samfunnsdebatten / Solidarisere seg med minoritet / Våge å ta Bergpreken på alvor

7 ØYVIND K. JØRGENSEN
52 år / Rolvsøy / Daglig leder Ammerudhjemmet bo- og kultursenter, Kirkens Bymisjon Oslo
♥ Jeg er opptatt av å være med å bygge en kirke som oppleves som åpen og inkluderende for alle – som møter folk der de er.

8 SOLVEIG JULIE MYSEN
28 år / Sarpsborg
Student
♥ Miljø, rettferdighet, religionsdialog, ny samlivsprofil for kirken, vigsel for likekjønnede

9 KJETIL HAFSTAD
69 år / Kråkerøy
Professor i samtidsteologi
♥ Skapertro og miljø / Enkel og oppfinnsom FOLKEkirke / Selvsagt kjønnsnøytral vigsel / Demokratisk styring, nedenfra / Menneskelig migrasjon

10 LIV BETTY HESJADALEN
63 år / Larkollen
Fagleder
♥ Åpen og tilgjengelig kirke / Ser på alle som likeverdige / Fremmer likebehandling / Likekjønnede par kan vies / Rom for mangfold

11 NILS ØBY
52 år / Ise
Studiesjef
♥ En åpen og inkluderende kirke / Likekjønnet vigsel / Finansiering av kirken / Økt kirkelig engasjement

12 HELGE RANVIK
64 år / Larkollen
Direktør finans og eiendom
♥ Bygge en åpen og sterk folkekirke / Bevisstgjøre kirkens betydning / Sikre økonomien i kirken / Kjønnsnøytral vigsel / Utvikle ungdomsarbeidet

13 TORHILD SØLVIK-JENSEN
69 år / Skjetten
Pensjonist
♥ Åpen folkekirke / Full aksept for homofile / Aktivt menighetsliv / Gudstjenesten

14 MAJA OSBERG
21 år / Rygge
Student
♥ Vigsel for likekjønnede / Barne- og ungdomsarbeid

Les mer om kandidatene på
www.kirkevalg.no

Kirkevalget 2015
www.kirkevalget.no

Støtter du det bibelske ekteskapet?

AV **UNNI E.B. NØDING**

Viktig informasjon til kirkevalget!

Velger du Mangfoldig folkekirke – nominasjonskomiteens liste og vil vite hva kandidatene står for i mange viktige saker, kan du søke dem opp på nettet: **www.kirkevalg.no**

Ikke alle kan eller har anledning til dette, derfor har Menighetsbladets redaktør tatt seg den frihet å anbefale 3 personer som står for det klassiske, bibelske syn på ekteskapet, kun mellom mann og kvinne.

Gi dem et kryss i margen:

6. Anne-Kari Skardhamar, *professor*
7. Anne Brun Andersen, *pensjonert lærer*
9. Espen R. Kjørven, *student*

Be og arbeid. Godt valg!

LOPPE-MARKED 2015
på Idd Menighetshus, Karlsholm
2.–4. oktober (uke 40)

LOPPER ØNSKES!
– kan være alt som hører loppemarked til, men vi kan ikke ta imot hvitevarer, elektroniske artikler, gamle TV'er og store, tunge ting/møbler. Se nærmere oppslag/annonse når tiden nærmer seg.

Kontakt Ingegerd på tlf. **917 79 217** eller Bjørg på tlf. **922 94 159**

Idd Menighetsråd

MISJONSAKTUELT

AV INGER LISE SKAUGE

Misjonsaktuelt presenterer denne gang den femte organisasjonen som er knyttet til Misjonsrådet i Borg bispedømme. Turen er nå kommet til Normisjon og presenteres av Boe Johannes Hermansen.

Normisjon – hvem, hva, hvor

Den norske Santalmisjon (1867) ble startet av Lars Olsen Skrefsrud (1840–1910). Misjonsarbeidet til Skrefsrud begynte blant santalfolket i den nordøstlige delen av India. Skrefsrud ble utnevnt som høvding av stammefolket og gav dem blant annet sitt eget skriftspråk. Han ble hedret av britiske og norske myndigheter for sin innsats som misjonær. Etter hvert ble Santalmisjonens arbeid utvidet til flere land i Asia, Sør-Amerika og Afrika.

Det norske lutherske indremisjonsselskap (1868) ble startet med bakgrunn i de evangeliske vekkelses- og fornyelsesbevegelser i Norge på 1800-tallet.

Historien starter med gjennombruddet for kristen lekmannsvirksomhet i Norge i tiden etter Hans Nielsen Hauge. Santalmisjon og Indremisjonsselskapet slo seg sammen til Normisjon 1. januar 2001.

Glimt fra et kvinneprosjekt i Mali.

Kristin Bøhler sammen med en nasjonal kvinne i Nepal.

Sauevika leirsted er et viktig samlingssted i Østfold.

Visjon og oppdrag

Normisjons visjon er: *Jesus Kristus til nye generasjoner og folkeslag*. Normisjon er en evangelisk luthersk organisasjon og har kontakt med over 70.000 personer over hele Norge, inkludert medlemmene i Acta-barn og unge i Normisjon.

Normisjons oppdrag er å plante og bygge lokale fellesskap lokalt i Norge og internasjonalt. Fellesskapene skal tjene visjonen om at evangeliet skal videre til nye generasjoner og folkeslag. Normisjon vil utføre sin tjeneste i nært samarbeid med andre. Det oppmuntres til lokalt samarbeid med Den norske kirke der det teologisk og strategisk ligger til rette for det.

Arbeid i 11 land

Normisjon har 11 samarbeidsland: Ecuador, Cuba, Nepal, Bangladesh, India, Aserbajdsjan, Bhutan, Kambodsja, Mali, Senegal og Uganda. I Østfold har vi et spesielt fokus på Nepal, gjennom «Øst møter Øst».

Normisjon har for tiden om lag 25 misjonærer som driver menighetsbygging. Normisjon samarbeider med en rekke nasjonale kirker. I tillegg driver Normisjon bistandsarbeid i samarbeid med NORAD.

Sentral- og Sør-Asia som internasjonalt tyngdepunkt

Normisjons bidrag i verdensmisjonen vil gi prioritet til Sør- og Sentral-Asia. Vi utvikler partnerskap med nasjonale kirker, nasjonale og internasjonale organisasjoner og går målrettet sammen med dem til nye folkeslag. Til land som er lukket for kirkelig arbeid, sender vi personer som har et legitimt yrke å utføre i landet.

Disippel- og lederbygging

Normisjon arbeider særlig med disippel- og lederbygging for å reise opp og utruste nye disipler og ledere i Normisjon og hos samarbeidspartnerne våre. Normisjons barne- og ungdomsarbeid, Acta, er en bærebjelke i dette arbeidet. Her får barn og unge en grunnopplæring i troens innhold og praksis. De mange skolene som Normisjon driver, er ressurssentra for organisasjonen i program- og produktutvikling og i rekruttering av både lønnede og ulønnede medarbeidere.

Østfold

Normisjon region Østfold omfatter Østfold fylke, minus Rømskog kommune. Vi har 70 foreninger på voksensektoren, mens Acta Østfold har ca. 50 aktive lag for alderen 0–26 år. Sentralt i regionens arbeid er også leirstedene Sauevika og Sjøglimt, samt Haugetun folkehøyskole. Region Østfold har i dag 13 ansatte, inkludert leirstedene og deltidsstillinger, i tillegg til Haugetun folkehøyskole. Dessuten har Normisjon er stort antall ulønnede medarbeidere som ledere og støttespillere i lokale foreninger, lag og på leirer.

JERNIA
BILLINGTON
Tlf 69 17 24 20

HALDEN TANNHELSESENTER AS
Storgata 15 – 1776 Halden
Tlf 69 17 51 52
haldentannhelsesenter.no

Kjell Harlem
Gravemaskiner a.s
Holmbo, Iddeveien 316
1765 Halden
Telefon 69 19 33 35
E-mail: post@khg.no

Marthinussen MUSIKK AS
Pianostemmer/ tekniker
Prestegårdsveien 1, 1791 Tistedal
Tlf 91 36 02 45
sverre@marthinussenmusikk.no
www.marthinussenmusikk.no

BIA REGNSKAPSLAG
BERG IDD & AREMARK
Vi er spesialister på landbruksregnskap, men i vår kundeportefølje har vi også aksjeselskaper, enkeltmannsforetak, ANS, DA, Samdrifter og Frivillige organisasjoner.
Rødsveien 46 – 1781 Halden
Tlf 69 19 07 50
www.biaregnskapslag.no

LIE HANDELS-GARTNERI
v/Odde Bru
Tlf. 69 18 00 20
Mandag–fredag 10–17
Lørdag 10–14. Søndag stengt

Förlies
ETABLERT 1861
Gaven som gleder
Storgata 3, Sydsiden
Tlf 69 18 20 33

Riis-Elektro A/S
Helhetlige løsninger innen elektro til private og bedrifter
Walkers gate 14, 1771 Halden
Tlf. 69 18 15 75
www.riiselektro.no

MEMORIUM
• Salg av gravstein
• Oppussing og fornyelse av skrift og ornament
• Bolting av gravstein/sokkel
• Selvvanningskasser/bedplater/rammer
Vegard Rein 454 56 266
Steinar Svenberg 909 90 336

Småbarnssang

Fra Minimusikalen «Sauen som gikk seg bort» ved Asak Småbarnssang.

Asak Småbarnssang hadde sin årlige våravslutning med oppføring av en «minimusikal».

Djevelens fremste list er å overbevise oss om at han ikke finnes.

Charles Pierre Baudelaire
fransk dikter, oversetter og kritiker
1821–1867

Intet gjør med større sikkerhet jorden til et helvete enn menneskets forsøk på å gjøre den til sin himmel.

Johann Chr. Friedrich Hölderlin
tysk lyriker
1770–1843

Ikke si noe så sant du ikke kan forbedre stillheten.

Lawrence Coughlin
Amerikansk advokat og politiker
1929–2001

Diakoni

«Find a need and fill it! Find a hurt and heal it!» er et av diakoniens slagord.

«Kjærlighet oppfinnsom gjør. Gud vil åpne meg en dør» er et annet. Kjærlighet er et språk den blinde kan se og den døve kan høre. La den kjærligheten du har fått av Gud få hender som gir den videre og føtter som brer den ut. Øv deg i «diakonalgang»!

JAN GOSSNER,
PENSJONERT MENIGHETSPREST OG REKTOR, I MISJONSSBLAD FOR ISRAEL, ISRAELSMISJONEN.

Tilskuer eller deltager?

Foran fjernsynet blir du en tilskuer. På forballkamp blir du en del av et publikum. Og tilskuere, tribuneslitere eller publikum har aldri fått noe av kirken og har aldri deltatt i noen gudstjeneste. De kan ikke delta i gudstjeneste, ganske enkelt fordi en Gud for publikum ikke finnes. I hvert fall ikke i Det nye testamentet.

En kirke er ikke en kino. Et alter er ikke en scene. En prest er ingen entertainer. Liturgi er ikke underholdning. I tider hvor suksess er avhengig av om tilbudet er forbrukervennlig og lett fordøyelig, faller kirken heldigvis igjennom. For Gud lar seg ikke konsumere eller forbruke. Gud lar seg tilbe, han lar seg elske, han lar seg hate. Gud lar seg overse. Gud lar seg forankre. Men Gud lar seg ikke konsumere.

KARSTEN ISACHSEN,
PREST OG FORFATTER, I HJEM, SJØMANNSKIRKEN.

AV **ARILD STANG**

Pave Gregor den Store
Samtaler

H. ASCHEHOUG & CO., 2014

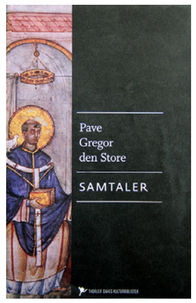

Forlaget skriver på omslagets bakside:

«Pave Gregor den store (540–604) levde i en urolig tid, i overgangen mellom antikken og middelalderen. Han var av romersk senatorætt og en ruvende figur i kirkens historie. I Samtaler forteller han historier om hellige menn i Italia på 400- og 500-tallet. Teksten er formet som en dialog mellom Gregor selv og hans nære medarbeider, Petter. Gregor forteller, og Petter bryter inn nå og da med oppklarende spørsmål og bifall. Anekdoter fra dagliglivet utlegges teologisk og belyser Guds plan for skaperverket. Folkevandringstidens kaotiske verden gir tegn om at verdens undergang nærmet seg.

Hunere, vandaler, gotere og langobarder herjer i Italia, og befolkningen lider i Roma så vel som på landsbygden. I verkets fire bøker møter vi et bredt spekter av kristne lederfigurer fra århundrene opp til pave Gregors egen tid. Disse fortellingene gir oss et fargerikt bilde av kristendommens tidlige historie og folkelige forestillinger. Den hellige Benedict, som innførte munkevesenet i Vest-Europa, er viet en hel bok og beskrives gjennom en rekke anekdoter. Gregors Samtaler gir et unikt innblikk i dagliglivet i Italia i senantikken og er spennende lesning fra en viktig overgangsfase i Europas historie.»

Boken er svært lettlest i moderne språkdrakt. Den er til dels morsom og har gitt meg en rekke «humrende» a-ha-opplevelser. Leseren blir på en elegant måte satt tilbake 1400 år i tid. Dette er et verk på bare 270 sider, og som i høy grad vil interessere de fleste norske kristne og/eller historieglade mennesker.

ISBN 978-82-03-35636-0

BERG SPAREBANK
Lokalbanken ved din side
Tlf. 69 19 60 00 – Fax 69 19 60 01
www.berg-sparebank.no

HVORDAN HAR DU DET *egentlig?*
Kirkens SOS 815 33 300
ET MENNESKE Å SNAKKE MED NÅR LIVET ER SOM VERST

Directa
Regnskap – Økonomi
Rådgivning
Skjebergveien 200,
1743 Klavestadhaugen
Tlf. 69 10 26 60
www.directa.no

DEKK FOR ALLE BEHOV!
DEKK Partner
Halden Dekk A/S
Knivsøvn. 4, 1788 Berg
Tlf. 69 19 55 75

Bursdager
årsmøter
minnestunder
Tlf 69 17 55 55
eller 901 69 601
Fabian restaurant
Torvet 5,
1767 Halden
FABIAN
restaurant og pannekakeri

Kvalitets-trykksaker
O'K TRYKK
Fiskebrygga
Tlf 69 17 81 50

THON HOTELS
Thon Hotel Halden
Langrygga 1, 1767 Halden
Tlf 69 21 33 00
www.thonhotels.no/halden

OPEL
Glenne Bil AS
Båstadlundveien 6
Postboks 2073, Brødløs
1760 Halden
Tlf 69 21 10 50
www.glennebil.no

ØSTFOLDKORN
avdeling Halden
Sauøya
Tlf 69 18 18 19
Mottak bygg, havre, hvete, rug og oljefrø.
Leierensing og beising av såkorn

ELEKTRIKER Tjenesten
Vi leverer alt fra stikkontakter til store prosjekter som skoler, borettslag og nybygg.
Tlf 69 17 71 00
www.elektrikertjenesten.no
EL-PROFFEN

Søndag 6. september
5. søndag i treenighetstiden:
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Konfirmantpresentasjon.
IDD KIRKE KL. 18.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Konfirmantpresentasjon.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad og menighetspedagog Johannes W. Halvorsen.Konfirmantpresentasjon.

Søndag 13. september
16. søndag i treenighetstiden:
S. ENNINGDALEN KIRKE KL. 11.00
1-2-3 gudstjeneste ved kateket Ragna Ristesund Hult.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved vikar
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kristin Bakkevig.
ROKKE KIRKE KL.11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen og menighetspedagog Johannes W. Halvorsen. Konfirmantpresentasjon.

Søndag 20. september
17. søndag i treenighetstiden:
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Jubileumsgudstjeneste i forbindelse med Tistedal kirke 150 år. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Høsttakke- og 1-2-3- gudstjeneste. Sogneprest Halvor Gregersen og kateket Ragna R. Hult. Barnekoret deltar.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kristin K. Bakkevig. 50-årskonfirmanter spesielt invitert

Søndag 27. september
18. søndag i treenighetstiden:
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Dåp. Nattverd.
IDD KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp. Nattverd. 50-årskonfirmanter.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kristin Bakkevig.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
1-2-3 gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad.

Søndag 4. oktober
19. søndag i treenighetstiden:
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Nattverd.
IDD KIRKE KL. 18.00
Sangkveld ved sogneprest Reidar Finsådal.
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Nattverd. 50-årskonfirmanter.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad.

Søndag 11. oktober
20. søndag i treenighetstiden:
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Nattverd.
IDD KIRKE KL. 11.00
Høsttakkegudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Dåp. Utdeling av 4-årsbøker.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad. Utdeling av 4-års bøker.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kristin Bakkevig.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen.

Søndag 18. oktober
21. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Dåp. Utdeling av 4-årsbøker.
S.ENNINGDALEN KIRKE KL. 11.00
Høsttakkegudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Utdeling av 4- og 6-årsbøker.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kristin Bakkevig. Utdeling av 4-årsbøker.

Tirsdag 20. oktober
ASAK KIRKE KL. 18.00
«Møtested kirken» ved sogneprest Kjell Halvard Flø og diakon Hilde Finsådal. Nattverd.

Søndag 25. oktober
Bots- og bønnedag
ASAK KIRKE KL. 11.00
Skriftemålsgudstjeneste ved kapellan Martin Lund.
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Utdeling av 4- og 6-årsbøker.
IDD KIRKE KL. 11.00
«Sprell Levende»-gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kristin Bakkevig.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad. Utdeling av 4-års bøker.

Lørdag 31. oktober
ASAK KIRKE KL. 16.00
Minnegudstjeneste
ROKKE KIRKE KL. 19.00
Minnegudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen.

Søndag 1. november
Allehelgen
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00
Minnegudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal og diakon Hilde Finsådal.
IDD KIRKE KL. 18.00
Minnegudstjeneste
TISTEDAL KIRKE KL. 19.30
Minnegudstjeneste
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kristin Bakkevig.

Søndag 8. november
24. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp. Nattverd
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad.

Søndag 15. november
25. søndag i treenighetstiden
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
«Lys Våken»-gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø.
IDD KIRKE KL. 11.00
1-2-3-gudstjeneste med babysang ved sogneprest Reidar Finsådal
S.ENNINGDAL KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen. Barnekoret deltar.
BERG KIRKE KL. 18.00
Ungdomsgudstjeneste ved sogneprest Kristin Bakkevig og menighetspedagog Johannes W.Halvorsen.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad.

Søndag 22. november
Kristi kongedag
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø.
IDD KIRKE KL. 11.00
LysVåken gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste med juleverksted. Sogneprest Kristin Bakkevig og trosopplærer.

Søndag 29. november
1. søndag i advent
ASAK KIRKE KL. 18.00
Vi synger julen inn. Kapellan Martin Lund og konfirmantene.
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Speiderne deltar.
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 18.00
Vi synger julen inn. Sogneprest Reidar Finsådal og konfirmantene.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
«Lys Våken»-gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen.

Søndag 6. desember
2. søndag i advent
TISTEDAL KIRKE KL. 18.00
Vi synger julen inn. Sogneprest Kjell Halvard Flø og konfirmantene.
IDD KIRKE KL. 18.00
Vi synger julen inn. Kapellan Martin Lund og konfirmantene.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad.
BERG KIRKE KL. 11.00
Jazzmesse ved sogneprest Kristin Bakkevig.

Søndag 13. desember
3. søndag i advent
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp. Nattverd.
IDD KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Dåp. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 18.00
Julesang ved sogneprest Jan B. Lystad. Konfirmantene og barnekoret deltar.
BERG KIRKE KL. 09.00
Luciamorgen ved sogneprest Kristin Bakkevig og menighetspedagog Johannes W. Halvorsen.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen

Søndag 20. desember
4. søndag i advent
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kristin Bakkevig.

Slekters gang

DØPTE

Asak kirke
Sol Angelica Woldheim Ombustvedt
Mathilde Haugeby
Ella Sofie Jørgensen
Lavrans Nørvåg-Jensen
Alfred Dahlstrøm
Noah Øiestad
Henrik Pedersen Simensen

Idd kirke
Sophia Waage
Jenny Nilsen
Nelia Grønnerød-Thøgersen Zeylon
Aurora Lintho-Johannessen
Sara Josefine Saintenoy Bjerkeli
Emilio Lund-Hansen
Mio Saxrud
Casper Leander Eriksen
Adam Kristoffer Stjernevall
James Mason Allieu Andersen
Linus Lund Signebøen

Tistedal kirke
Sebastian Kjos Stapelfeldt
Karl Oskar Nevalainen Mosserød

Prestebakke kirke
Ingrid Bergstrøm
William Hernes-Nordgaard
Anders Aleksander Heltorp

S.Enningdalen kirke
Emilia Buer Svendsen

Berg kirke
Elise Appelman Aanby
Luna Sapphira Kristiansen Pedersen
Selma Kristine Renberg
Emma Synnøve Klein Eikland
Ollie Sofie Torp Skogli
Linus Andrè Andersen Røsnes
Emrik Elias Linnes
Ole Wyatt-Skriubakken
Arn Wyatt-Skriubakken
William Fredriksen

Rokke kirke:
Kristine Hem
Karoline Leonora Rokke

Immanuels kirke:
Sigyn Andrea Buran
Isobel Bøe Indrevåg
Leah Aleksandra Larsen
Markus Otterno Gustavsen

VIEDE

Asak kirke
Vibeke Gjelstad og Anders Lunke
Kristine Bjerkeli og Patrik Isaksen
Mia Alette Hoel Andersen og Jamie Sørensen
Linn Golden og Sjur Jensen
Ingrid Skauge Johnsen og Thor Håkon Skogheim
May Brynildsen og Rune Gundersen
Michaela Caci og Kjell Frode Dahl
Anne Beate Slang og Andreas Hansesætre
Wera Larsen og Morten Andreas Didriksen

Berg kirke:
Eva Emilie Danielsen og Thor-Arne Hæger
Linda Bråthen og Bjørn Marius Moberg
Camilla Ulstad og Martin Helgesen
Tuva Sørås og Lars Andreas Nordby
Hanne Fredriksen og Alf Eirik Hansen

Immanuels kirke:
Sara Elisabeth Nordby og Kjetil Ellingbø

Festningen:
Elin Lindbeck og Kenneth Dahlstrøm
Hanne Edvardsen og Espen Karlsen

S. Enningdalen kirke:
Mia Hansen og Kai Smedstuen
Sandra Helen Øyen og Jim Andrè Jensen

Prestebakke kirke:
Ida Gundersen og Michael Möllerop
Mette Forfang og Ole-Jørgen Ekeli

Tistedal kirke:
Linn Cathrin Olsen-Bær og Stian Paulsen

Rokke kirke:
Charlotte Simensen og Per Kristian Vold

Idd kirke:
Anne Gro Nilsen og Jon Andrè Kristiansen
Anneli Nesbakken og Bjørn Gimming
Maria Elisabeth Joco Bjerklund Børresen og Marius Børresen
Kristina Nordli og Patrik Svendsen
Tone Hov Karlsen og Marius Bjørndal
Cathrine Sæther og Jørgen Storm Nielsen
Helene Sverdrup Lorentzen og Robert Eriksen

DØDE

Asak kirke
Laila Synnøve Cypriansen
Solveig Berger
Torhild Kirkeng
Valter Edvard Adolfsen
Einar Inge Stemland

Idd kirke
Line Heggeli Kongslibakken
Inger Marie Nygaard
Tor Arild Hoberg Ulvestad
Kjell Birger Skottene
Odd Verner Heltorp

Berg kirke
Ingrid Synnøve Hansen
Linge Heidi Midtsjø

Os kapell
Solveig Lovise Larsen
Gunvor Faye Jacobsen
Mia Mari Brynildsen
Elly Bergljot Orud
Roger Svendsen
Svein Tore Holberg
Berit Wichne
Turid Holmfjord Rohmer
Lisbeth Olsen Sørum
Inger Johanne Jakobsen
Elisabeth Nordby
Gerd Margrethe Olsen
Elsa Mary Judith Thomassen
Edvard Harald Eriksen
Arne Tor Johansen
Haldor Elias Dahl Brasetvik
Arne Willy Ahlsen
Bjørn Løvlien
Tor-Erik Gresholt

«Men størst av alt er kjærligheten»
[Fortsettelse fra side 12]

Jeg heier for eksempel på Åpen folkekirke og håper homofile kan kjenne seg behandlet likeverdig og med respekt i alle sammenhenger.

Det er klokt av oss å holde det store nestekjærlighetstemaet varmt. Ikke bli likegyldige, uengasjerte eller ureflekterte. Vi har alle et samfunnsansvar for å bidra i verden, både i vår lille og nære familie og vårt nærmiljø, men også i storsamfunnet. På den måten vi kan og med de ressursene vi har.

Jeg minnes min gode, kloke farmor med kjærlighet og varme når jeg blar i Bibelen min. Hun ga meg trygghet og kjærlighet, og jeg fornemmer at hun ga meg i arv en grunnholdning av respekt for alt og alle. Og en forståelse av at vi mennesker kan starte krig både hjemme og borte hvis vi ikke tar vare på kjærligheten og behandler hverandre respektfullt. Like viktig i smått som i stort.

Fred, trygghet og gjensidig respekt kommer ikke av seg selv. Det krever aktiv handling på mange nivåer hele tiden. Det krever mye av den enkelte av oss.

Jeg utfordrer deg til å reflektere over hva kjærligheten betyr for deg. Hvilke holdninger og handlinger kommer til uttrykk i ditt liv når det er spørsmål om nestekjærlighet, likeverd og respekt? I stort og smått. I ditt lokalsamfunn, i din familie, overfor venner. Og i forhold til ukjente og til og med uvenner.

Og når du har tenkt på dette en stund kan du gå til valgurnene på valgdagen.

Godt valg – både i kirke og lokalsamfunn!

Den norske kirke i Halden

Os Allé 13, 1777 Halden
fellesraadet@kirkenshus.halden.no
Kontor for kirkevergen, alle menighetene og kirkene i Halden.
Ekspedisjonstid 10.00–14.00 tirsdag–fredag. (mandag stengt)
Telefon 69 17 95 30
Fax 69 17 95 31

Kirkevergens kontor:
Kirkeverge Jan Ivar Andreassen
906 59 492 / 69 17 95 42
Administrasjonsleder
Torild Hauge
924 08 791 / 69 17 95 40
Driftsleder kirkegård
Knut Skram
913 93 921

Idd menighetskontor:
Daglig leder Ingunn Holmberg
995 07 913 / 69 17 95 65

Kirkelig undervisning:
Menighetspedagog
Iselin Andersen Gjøstøl
415 80 269/69 17 95 69
Menighetspedagog
Johannes W. Halvorsen
941 71 465/69 17 95 66
Kateket/trosopplærer
Ragna Ristesund Hult
934 91 954/69 17 95 67

Diakoni:
Diakon Hilde Finsådal
951 06 257/69 17 95 54
Menighetspedagog
Iselin Andersen Gjøstøl
415 80 269/69 17 95 69

Berg kirke:
Sogneprest Kristin K. Bakkevig
482 69 054/69 17 95 51
Kantor Sevinj Mirzayeva
994 00 894/69 17 95 64
Driftsleder Knut Skram
913 93 921

Immanuels kirke:
Sogneprest Jan B. Lystad
412 05 130/69 17 95 62
Kantor Marie Håkensen
467 81 696
Kantor Sevinj Mirzayeva
994 00 894/69 17 95 64
Kirketjener Øystein Jansen
902 89 122
Kirketjener Ole Johannes Ulseth
936 47 397

Rokke kirke:
Sogneprest Halvor Gregersen
905 50 329/69 17 95 52
Organist Jan Erik Norheim
918 68 861
Kirketjener Morten Lager
907 53 131

Asak kirke:
Sogneprest Kjell Halvard Flø
917 06 068/69 17 95 50
Kapellan Martin Lund
970 62 446/69 17 95 68
Kantor Rana Ahmadova
486 03 807
Kirketjener
Ole Johannes Solberg
954 64 621

Idd kirke:
Sogneprest Reidar Finsådal
901 32 327/69 17 95 60
Kapellan Martin Lund
970 62 446/69 17 95 68
Organist Knut Ronald Haugen
917 10 691
Kirketjener Karin W. Hansen
915 66 037

Prestebakke kirke:
Sogneprest Reidar Finsådal
901 32 327/69 17 95 60
Organist Pål Espen Haugen
906 50 619
Kirketjener Svein de Flon
481 85 940

Tistedal kirke:
Sogneprest Kjell Halvard Flø
917 06 068/69 17 95 50
Kantor Rana Ahmadova
486 03 807
Kirketjener Venche Solberg
907 89 361

Dette har betydd noe for meg

Geir Afdal

Forrige uke var jeg på Lesbos, og en ettermiddag tok jeg en joggetur. Etter en stund rundet jeg en sving, og der, på venstre veikant, sto det rundt 30 mennesker. Og haiket. De hadde nettopp kommet fra Tyrkia til Hellas, sammen med 500 til 1000 andre den dagen. Nå håpet de på haik til et bedre liv. De hadde sannsynligvis ikke mer med seg enn det de sto og gikk i. Møtet mellom to ulike virkelighetene, min og deres, ble ganske absurd for meg der og da.

Da var det godt å se, i løpet av uka, hvordan lokalbefolkningen ikke var handlingslammet. En restaurant åpnet dørene for flyktninger mens de drev ordinær drift. Busstransport og leirer var etablert. Og mange jobbet intenst med innsamlingsaksjoner. Det var rett og slett imponerende hvordan folk i et land som selv har betydelige problemer bruker sin tid og penger for å hjelpe de som har det mye verre. Det norske politiske bidraget står i grel kontrast til dette, og debatten er egoistisk og navlebeskuende.

Kirker og trossamfunn er ofte på sitt beste når de mobiliserer i slike situasjoner. Når Frelsesarmeen gjør noe for de som faller utenfor, er det imponerende. Når konfirmantene hjelper til i et diakonalt arbeid, er ofte både konfirmantene og de som hjelpes fornøyd. Men når Frelsesarmeen og Den norske kirke diskriminerer lesbiske og homofile, tappes det gode.

Argumentet mitt er ikke at religion, kristendom og kirke skal gjøres om til sosialetikk. Nei, argumentet er at hvis ikke religiøse praksiser og uttrykk bidrar til et bedre liv, så har religion stivnet. På sitt beste er religion et reservoar av ressurser som kan bekrefte, utvikle, men også kritisk utfordre mennesker, grupper og samfunn. På sitt verste er religion et forsvar for det konvensjonelle, konsekvent i etterkant og opptatt av egen maktposisjon. Her tror jeg mange menigheter i Den norske kirke må tenke til dels radikalt nytt. Det holder ikke med ny innpakning av gammelt nytt.

Hverdagene i Norge er fjernt fra det kaotiske Lesbos. Men utfordringene er mange, og potensielle prosjekter utallige, på samfunns-, gruppe- og individnivå. For menighetene er noen spørsmål avgjørende: Hva jobber vi mot, hva er hensikten med det vi driver med? Hvordan kan vi gjøre menneskers hverdagsliv litt bedre?

Ordet er ditt

Kristin S. Breda

«Men størst av alt er kjærligheten»

[Red. anm.: Artikkelen er noe forkortet.]

I Bibelen som jeg fikk av min farmor Sigrid til min konfirmasjon har jeg understreket mange vers med rødt, særlig i Det nye testamente.

Det er bibelvers som jeg var særlig opptatt av når jeg var helt ung, og de er fortsatt viktige for meg i dag.

Jeg var da – og er nå – særlig opptatt av etikken i fortellingene om Jesus. Hvordan Jesu ord og handlinger så ofte handlet om forholdet mennesker imellom, om hvordan menneskene behandlet hverandre. Han formante dem til å vise nestekjærlighet.

I Matteus evangelium kap. 7, vers 12 finner vi Den gylne regel: «*Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, skal også dere gjøre mot dem.*»

De to store bud finner vi i Matteus 22, 37-39: «*Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand. Dette er det største og første bud. Men et annet er like stort: Du skal elske din neste som deg selv*»

Apostelen Paulus sine brev til menighetene rundt Middelhavet handlet også ofte om hvordan de ble oppfordret til å være overfor hverandre. Med respekt, likeverd og kjærlighet.

Til menigheten i Korint snakket han om kjærlighetens vei. Har du vært i et kirkebryllup har du kanskje hørt disse versene lest: «Kjærligheten er tålmodig, kjærligheten er velvillig, den misunner ikke, den skryter ikke, er ikke hovmodig. Den gjør ikke noe usømmelig, den søker ikke sitt eget, blir ikke oppbrakt og gjemmer ikke på det onde. Den gleder seg ikke over urett, men har sin glede i sannheten. Kjærligheten utholder alt, tror alt, håper alt, tåler alt.»

«Så blir de stående disse tre: Tro, håp og kjærlighet. Men størst av alt er kjærligheten.»

Paulus snakker om enheten i menigheten i brevet til Galaterne. På tvers av alle skillelinjer forenes menneskene. Kristus gjør ikke forskjell.

Gal.3.28: «*Her er det ikke jøde eller greker, slave eller fri, mann og kvinne. Dere er alle én, i Kristus Jesus.*»

Kristendommen er slik jeg ser det basert på et overordnet prinsipp om kjærlighet.

Den Norske kirke er selvfølgelig ikke feilfri. Jeg kunne ha skrevet mye om utfordringer med Kirkens ordninger, arbeidsgiverstrukturene, ressurbruken, uenighet om læren og andre ting, men ikke her og nå.

Jeg vil heller peke på et fantastisk prinsipp i hvordan Kirken er organisert: Du bor i et geografisk område og i dette området er det en menighet og en kirke som du tilhører – hvis du vil – bare fordi du bor i det området.

Alle hører til uavhengig av rase, kjønn, legning, stilling eller personlig helse og utrustning. Du kan bare oppsøke kirken din, være der uten å mene eller si noe som helst, bare delta i det som skjer. Eller du kan engasjere deg og bidra på mange forskjellige måter. Det er opp til deg. Du er velkommen fordi du hører til.

Ikke alle har opplevd det slik, og det beklager jeg. Men ideen bak er slik. Du hører til og er elsket for den du er!

[Artikkelen fortsetter på side 11.]

GRIMSRUD – en del av GGgruppen
INDUSTRIOMRÅDER • BOLIGFELT • VA-ANLEGG • BYGG
UTOMHUSANLEGG • SAMFERDSEL • SPESIELLE ANLEGGSARBEIDER
Tlf 69 21 64 20
www.leifgrimsrud.no

Bakkens Auto A/S
AUTORISERT VERKSTED
Periodisk kjøretøykontroll
Sevice, oppretting, lakkering
Tlf. 69 19 61 80
Fax 69 19 61 09
Kleppervn. 1793 Tistedal

HALDEN TAXI
TLF. 69 21 32 00

banda
Gerd Holm's Eftf. AS
Bandagisten Hilde Fosdahl
Storgt. 10
ved Berg Sparebank
Tlf. 69 18 12 88
GODKJENT LEVERANDØR AV HELSE- OG SYKEARTIKLER

Comfort
Rørleggeren i nærheten
F. JØRGENSEN A/S
Tlf 69 17 86 14
www.f-jorgensen.no

Kynningsrud
www.kynningsrud.no

Wave
BÅT-HOLM AS
Vi satser på service

DATASERVICE .NET
Når det gjelder IT og økonomi
REGNSKAPS-SERVICE

KIWI minipris
BRØDLØS
Tlf 69 17 20 37

GULLSMED
Ottar Linde-Nielsen a/s
Tlf 69 17 60 62

LINDHAUGEN
MASKINENTREPRENØR & ANLEGGSGARTNERFIRMA
Løkkevikveien 3, 1747 Skjeberg
Tlf 69 18 76 00
www.lindhaugen.no
Din samarbeidspartner på grunnarbeider og grøntanlegg
GODKJENT FOR ANSVARSRETT
MESTER

www.suverenkommunikasjon.no